



دکتر آدیس کراسکیان

ابزارهای
روان‌شناختی

پرسش‌نامه‌ی علایق استرانگ - کمپبل

بر اساس نظریه‌ی کل‌نگر^۲، شخصیت، علایق و استعدادها از خصایص شخصیت به‌شمار می‌روند. برخلاف استعدادها که اغلب روان‌شناسان آن‌ها را عمدتاً ذاتی می‌دانند، علایق را خصایص اکتسابی تلقی می‌کنند که بر اثر تجربه به وجود می‌آیند. در یکی از مفاهیم جدید رغبت‌ها گفته شده است که رغبت‌ها بر اثر تجارب اتفاقی به وجود نمی‌آیند بلکه بازتاب و بیان‌کننده‌ی نیازهای عمیق و صفات شخصیتی افرادند (دارلی، ۱۹۵۵، به

است از استعداد کافی برای فعالیت در یکی از زمینه‌های تحصیلی، شغلی، یا تفریحی برخوردار باشد، بی‌آن‌که علاقه‌ی درخور توجهی به این فعالیت داشته باشد یا برعکس ممکن است به کاری علاقه‌مند باشد که استعداد کافی برای موفقیت در آن را ندارد. بنابراین، اگر به جای اندازه‌گیری یکی از این دو متغیر هر دو را ارزیابی کنیم، بهتر می‌توانیم میزان کارکرد فرد را پیش‌بینی کنیم (آناستازی^۱، ۱۹۶۷، ترجمه‌ی براهنی، ۱۳۷۹).

مشاوره‌ی تحصیلی و شغلی شاید بیش از هر عامل دیگر محرک بررسی رغبت‌ها بوده و گزینش و طبقه‌بندی شغلی نیز نقش عمده‌ای در توسعه‌ی آزمون‌های این حوزه داشته است. پیشرفت در هر کاری تابع میزان استعداد و علاقه است و گرچه هم‌بستگی مثبتی بین این دو متغیر وجود دارد، با این حال کسی که در یکی از دو مورد جایگاه بالاتری دارد الزاماً در متغیر دیگر جایگاهی بالاتر نخواهد داشت. فرد به‌خصوصی ممکن

در یکی از مفاهیم جدید رغبت‌ها گفته شده است که رغبت‌ها بر اثر تجارب اتفاقی به وجود نمی‌آیند بلکه با زتاب و بیان‌کننده نیازهای عمیق و صفات شخصیتی افرادند



با مجله‌های رشد آشنا شوید

مجله‌های رشد توسط دفتر انتشارات کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش تهیه و منتشر می‌شوند:

مجله‌های دانش‌آموزی

(به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شوند):

- **رشد کودک** (برای دانش‌آموزان آمادگی و پایه اول دوره دبستان)
- **رشد نوجوان** (برای دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره دبستان)
- **رشد دانش‌آموز** (برای دانش‌آموزان پایه‌های چهارم و پنجم دوره دبستان)
- **رشد نوجوان** (برای دانش‌آموزان دوره راهنمایی تحصیلی)
- **رشد جوان** (برای دانش‌آموزان دوره متوسطه و پیش‌دانشگاهی)

مجله‌های بزرگسال عمومی

(به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شوند):

- رشد آموزش ابتدایی ● رشد آموزش راهنمایی تحصیلی ● رشد تکنولوژی آموزشی ● رشد مدرسه فردا ● رشد مدیریت مدرسه ● رشد معلم

مجله‌های بزرگسال و دانش‌آموزی اختصاصی

(به صورت فصلنامه و ۴ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شوند):

- رشد برهان راهنمایی (مجله ریاضی برای دانش‌آموزان دوره راهنمایی تحصیلی)
- رشد برهان متوسطه (مجله ریاضی برای دانش‌آموزان دوره متوسطه)
- رشد آموزش قرآن ● رشد آموزش معارف اسلامی ● رشد آموزش زبان و ادب فارسی ● رشد آموزش هنر ● رشد مشاور مدرسه ● رشد آموزش تربیت بدنی ● رشد آموزش علوم اجتماعی ● رشد آموزش تاریخ ● رشد آموزش جغرافیا ● رشد آموزش زبان ● رشد آموزش ریاضی ● رشد آموزش فیزیک ● رشد آموزش شیمی ● رشد آموزش زیست‌شناسی ● رشد آموزش زمین‌شناسی ● رشد آموزش فن‌وحرفه‌ای ● رشد آموزش پیش‌دبستانی

مجله‌های رشد عمومی و اختصاصی برای آموزگاران، معلمان، مدیران و کارکنان اجرایی مدارس، دانشجویان مراکز تربیت‌معلم و رشته‌های دبیری دانشگاه‌ها و کارشناسان تعلیم و تربیت تهیه و منتشر می‌شوند.

● نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش، پلاک ۲۶۶، دفتر انتشارات کمک آموزشی.

● تلفن و نمابر: ۰۲۱ - ۸۸۳۰۱۴۷۸



دارند و کتاب‌ها و مجله‌های یکسانی را می‌خوانند. براساس این یافته‌ها، استرانگ به تدوین آزمونی برای مقایسه علایق افراد با علایق و ارزش‌های یک گروه ملاک که در شغل انتخابی خود موفق بودند و از آن رضایت داشتند اقدام کرد. این روش، به روش کلیدیابی ملاکی^۷ یا رویکرد گروه ملاک معروف است. آزمونی که بر این اساس تدوین گردید، رغبت‌سنج شغلی استرانگ^۸ نامیده شد (شریفی، ۱۳۷۶).

فرم تجدیدنظر شده این آزمون در سال ۱۹۶۶ دارای ۳۹۹ ماده در ۵۴ طبقه شغلی برای مردان بود. فرم دیگری نیز برای سنجش علایق شغلی زنان در ۳۲ طبقه شغلی تدوین شد و درباره روایی^۹ و اعتبار^{۱۰} آزمون مطالعات زیادی انجام گرفت. ضرایب اعتبار محاسبه شده از طریق محاسبه ضریب هم‌بستگی سؤال‌های فرد با سؤال‌های زوج بین ۰/۸ تا ۰/۹ و از طریق بازآزمایی^{۱۱} حدود ۰/۶ گزارش شده است. مطالعه درباره روایی آزمون نشان داد که آزمون برای پیش‌بینی موفقیت شغلی آزمودنی‌ها از کارایی کافی برخوردار است (استرانگ و کمپبل^{۱۲}، ۱۹۶۶، به نقل از شریفی، ۱۳۷۶).

یکی از یافته‌های جالب در مورد این رغبت‌سنج نشان داد که الگوهای علایق آزمودنی‌ها در درازمدت نسبتاً ثابت می‌ماند اما این آزمون در سال‌های اول دهه ۱۹۷۰ به خاطر سوگیری علیه زنان در مقیاس‌های آزمون به سبب

نقل از شریفی، ۱۳۷۶).

بر همین اساس، از زمان فروید تاکنون روان‌شناسان مکتب روان تحلیل‌گری گفته‌اند که انتخاب شغل از صفات شخصیتی افراد تأثیر می‌پذیرد.

در بعضی از پژوهش‌ها بین خصایص شخصیتی و علایق افراد نسبت به فعالیت‌های مختلف رابطه‌هایی گزارش شده است.

برای مثال، در افرادی که به ادبیات و زیبانشناختی یا امور هنری علاقه دارند، گرایش به روان‌رنجوری نسبتاً بالاست. هم‌چنین، بین صفت درون‌گرایی و علاقه به فعالیت‌های علمی و نیز بین پرخاشگری و علاقه به مشاغل فروشندگی رابطه وجود دارد (اسیپو^{۱۳}، ۱۹۷۳ و سوپر^{۱۴}، ۱۹۷۰، به نقل از شریفی، ۱۳۷۶).

● پرسش‌نامه علایق استرانگ - کمپبل (SCII)

کمی پس از جنگ جهانی دوم، استرانگ^{۱۵} و همکارانش به مطالعه فعالیت‌های مورد علاقه صاحبان مشاغل مختلف و فعالیت‌هایی که این افراد علاقه به آن نداشتند اقدام کردند. آنان از این مطالعه به نتیجه رسیدند که صاحبان مشاغل مختلف الگوهای علایق متفاوت دارند. آنها همچنین نتیجه گرفتند که افرادی که در رشته‌های شغلی مشابه کار می‌کنند، سرگرمی‌های یکسانی



برگ اشتراک مجله‌های رشد

شرایط:

۱. پرداخت مبلغ ۷۰/۰۰۰ ریال به ازای یک دوره یک ساله مجله درخواستی، به صورت علی‌الحساب به حساب شماره ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت شعبه سه راه آرمایش (سرخه‌حصار) کد ۳۹۵ در وجه شرکت افست.
۲. ارسال اصل فیش بانکی به همراه برگ تکمیل شده اشتراک پایست‌سفارشی. (کپی فیش را نزد خود نگه دارید.)

♦ نام مجله‌های درخواستی:

.....
.....
.....

♦ نام و نام خانوادگی:

.....

♦ تاریخ تولد:

.....

♦ میزان تحصیلات:

.....

♦ تلفن:

.....

♦ نشانی کامل پستی:

.....

♦ استان:

.....

♦ خیابان:

.....

♦ پلاک:

.....

♦ شماره‌ی پستی:

.....

♦ در صورتی که قبلاً مشترک مجله بوده‌اید، شماره اشتراک خود را بنویسید:

کاشتراک:

امضا:

♦ صندوق پستی مرکز بررسی آثار:

۱۵۸۷۵/۶۵۶۷

♦ صندوق پستی امور مشترکین:

۱۶۵۹۵/۱۱۱

♦ نشانی اینترنتی:

www.roshdmag.ir

♦ امور مشترکین:

۰۲۱-۷۷۳۳۶۶۵۶-۷۷۳۳۵۱۱۰

♦ پیام‌گیر مجله‌های رشد:

۰۲۱-۸۸۳۰۱۴۸۲

یادآوری:

- ♦ هزینه برگشت مجله در صورت خوانا و کامل نبودن نشانی و عدم حضور گیرنده، برعهده مشترک است.
- ♦ مبنای شروع اشتراک مجله از زمان دریافت برگ اشتراک خواهد بود.



تدوین دو آزمون جداگانه برای زنان و مردان و نیز به سبب فقدان نظریه‌ای که آزمون بر آن مبتنی باشد، مورد انتقاد قرار گرفت. بدین‌سان، در سال ۱۹۷۴ کمپیل فرم جدیدی از آزمون استرانگ را تدوین و منتشر کرد و آن را پرسش‌نامه‌ی علایق استرانگ-کمپیل^{۱۳} نامید. کمپیل با ترکیب سؤال‌های فرم زنان و مردان، فرم واحدی تدوین کرد و در تجدیدنظر و ساختن آزمون جدید، آن را بر نظریه‌ی هالند^{۱۴}، که مشاغل را به شش حوزه‌ی موضوعی شامل واقع‌بینی، اندیشه‌ای یا پژوهشی، هنری، اجتماعی، خطرجویی و قراردادی یا سنتی تقسیم کرده بود، استوار ساخت. این آزمون برای اندازه‌گیری علایق دانش‌آموزان سال‌های آخر دبیرستان و بالاتر قابل اجراست (شریفی، ۱۳۷۶).

پرسش‌نامه‌ی SCII ۳۲۵ ماده دارد و به هفت بخش شامل، مشاغل، موضوع‌های درسی، فعالیت‌ها، سرگرمی‌ها، انواع مردم، رجحان بین دو فعالیت و خصایص تقسیم شده‌اند.

♦ هنجاریابی در ایران

حقوق‌شناس و همکاران (۱۳۸۷) پژوهشی را با هدف تعیین روایی، اعتبار و هنجاریابی^{۱۵} پرسش‌نامه‌ی استرانگ برای دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه شهر اصفهان انجام داده‌اند. از این پژوهش که در جریان آن ۸۰۰ نفر از دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای، کار و دانش و دوره‌ی پیش‌دانشگاهی مدارس نواحی پنج‌گانه شهر اصفهان به شیوه‌ی نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب و مورد آزمون قرار گرفتند، نتایج زیر گزارش شده است:

♦ اعتبار آزمون از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ بین ۰/۴۵ تا ۰/۹۲ برای مقیاس‌های مختلف آزمون گزارش شده است.

♦ ضرایب بازآزمایی نیز برای مقیاس‌های پرسش‌نامه از ۰/۶۱ تا ۰/۹۱ به‌دست آمده است.

♦ با استفاده از رغبت‌سنج تحصیلی-شغلی هالند روایی ملاکی^{۱۶} قابل قبول و معناداری با دامنه‌ی ضرایب بین ۰/۴۳ تا ۰/۶۶ برای مقیاس موضوع‌های کلی محاسبه شده است.

♦ همچنین، روایی افتراقی^{۱۷} با استفاده از مقایسه میانگین دانش‌آموزان دختر و پسر مورد ارزیابی قرار گرفته است.

پی‌نوشت

1. Anastasi, Anne
2. holistic
3. Darley
4. Osipow
5. Super
6. Strong E. K.
7. criterion keying
8. Strong Vocational Interest Blank (SVIB)
9. Validity
10. reliability
11. test-retest
12. Campbell D. P.
13. Strong-Campbell Interest Inventory (SCII)
14. Holland
15. Standardization
16. criterion-referenced validity
17. differential (discriminant) validity

منابع

آناستازی، آن (۱۹۶۷)؛ روان‌آزمایی، مترجم: محمدنقی براهنی، تهران، دانشگاه تهران، (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۱۹۶۷).
حقوق‌شناس، لیلا، محمدرضا، عابدی و ایران، باغبان؛ «هنجاریابی، تعیین روایی و پایایی پرسش‌نامه‌ی رغبت استرانگ در میان دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای، کار و دانش و دوره‌ی پیش‌دانشگاهی شهر اصفهان»، فصل‌نامه‌ی تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره، شماره ۲۸، ۱۳۸۷.
شریفی، حسن‌پاشا. نظریه و کاربرد آزمون‌های هوش و شخصیت، تهران، سخن، ۱۳۷۶.